

Socialdemokrati och kärnvapen

Alla länder utom USA och Ryssland borde avstå från produktion av kärnvapen och sluta ett avtal av denna innebörd, har labourledaren Gaitskell i överensstämmelse med sitt partis hållning förklarat på socialistinternationalens kongress i Hamburg. Den svenska delegationen instämde, och i dess namn uttalade hr Kaj Björk att den svenska opinionen för atomvapen måste stärkas om inte "atomklubben" begränsas. Han anslöt sig också till Gaitskell i dennes konflikt med Cousins och andra labouropponenter genom framhållandet av att det svenska partiet inte ville stödja riktningar i andra länder som kräver ensidig kärnvapennedrustning.

Det mest väsentliga i problemställningen synes emellertid inte ha tagits upp i Hamburgdebatten. Labours krav på en överenskommelse mot tillverkning av kärnvapen utanför USA och Ryssland har en helt annan innebörd än det svenska instämmandet i förslaget. Ty England tillhör och skall enligt labours uppfattning fortfarande tillhöra Atlantpakten. Därmed är England försäkrat om amerikanskt bistånd — även med kärnvapen — i händelse av angrepp. Det är just med hänvisning härtill som labour anser det möjligt att avstå från engelsk kärnvapenproduktion. I Sverige är läget ett helt annat: vi tillhör inte Atlantpakten eller någon annan allians och är alltså utsatta för risken att angripas med kärnvapen utan möjlighet till försvar med dylika vapen. Engelska arbetarledare har med all rätt framhävt att de länder som inte hör till någon allians är tvungna att skaffa sig egna kärnvapen, om de skall ha någon utsikt att värja sig. Därför är det en kvalificerad orimlighet att jämställa England och Sverige och antyda att vi inte behöver kärnvapen, om England, Frankrike och andra stater i liknande läge avstår från dem. Vi måste, om vi vill försvara oss, antingen själva skaffa oss kärnvapen eller inköpa vapenbärare från USA under den tysta eller öppet uttalade förutsättningen att vi vid angrepp skall kunna erhålla även atomladdningar.

Den svenska socialdemokratis ställningstagande i Hamburg synes inte bara vara svagt motiverat, utan också påtagligt inkonsekvent. Då nämligen Gaitskell understöds mot Cousins innebär detta att svenskarna anser det i sin ordning att England tillverkar atomvapen. Alltså: England bör, trots den garanti som Atlantpakten erbjuder, ha atomvapen om inte en begränsning av "atomklubben" sker genom avtal, men det alliansfria Sveriges behov av atomvapen erkänns inte.

I själva verket går även den av Cousins ledda minoritet inom labour som vill inställa tillverkningen av atomvapen i England på en mera realistisk linje än de svenska socialdemokrater som står tveksamma eller avvisande till svenska atomvapen. Ty Cousins och hans meningsfränder står fast vid Atlantpakten och anser det skydd denna kan ge tillräckligt. I Sverige däremot vill man inte ha vare sig allians eller atomvapen — en ståndpunkt som är omöjlig att försvara utom på den rena pacifismens grund. Och även till pacifismen säger man, dess bättre, nej.

Hela den tendens som framträder i socialdemokratisk press inför den engelska debatten — nämligen att i denna debatt se ett skäl till uppskov med

svenskt beslut i kärnvapenfrågan — är oroande i sin illusionism. Det beaktas inte att nästan alla europeiska stater är antingen ryska satelliter eller allierade med USA. Därför är också ordet "atomklubb" så bedrägligt; det ger intrycket att det enda viktiga är om en stat själv har atomvapen eller inte och fördöljer det väsentliga, att flertalet europeiska stater utan egna atomvapen genom allianser är försäkrade om hjälp med sådana vapen i händelse av krig.

En rad nordiska

partier och partiledare har förklarat sig inte vilja agera vid det ryska besöket i Sverige; de kommer att säga nej till inbjudningar i samband med besöket och ställer sig därmed utanför den förljugna vänskapspropaganda som blir besökets signatur. Deras handlingssätt är konsekvent; om de anser besöket ovärdigt och förnedrande, bör de inte bidra med statistiker vid middagar och mottagningar. Man vill hoppas att den paroll som utgivits av Augustikommitén blir följd, att folk genom kyla och tystnad demonstrerar mot den ryske diktatorn och att inte den nyfikenhet som driver människor att vilja se alla celebrier, även sådana som är kända blott genom sin makt och sin ondskas, tar sig starka och missledande uttryck. En övervändig del av det svenska folket ser med obehag på besöket — detta gäller säkerligen även inbjudarna — och denna känsla bör så långt möjligt prägla mottagandet.